

האגודה לזכויות האזרח בישראל

12.4.00

בעקבות עתירה שהגישה האגודה לזכויות האזרח פירסם שירות בתי הסוהר את פקודות השב"ס

הפקודות כוללות מידע הנוגע לזכויות אסירים שעד כה נמנעו מהאסירים ומנציגיהם

בשפטember 1995 הגישה האגודה לזכויות האזרח עתירה נגד שר המשטרה, כתוארו אז, ונציב שירות בתי הסוהר בדרישה לפרסם את פקודות שירות בתי הסוהר. בעתירה נדרש לפרסם את הפקודות בדרך שתהיה נגיש לציבור בכלל ולאסירים ומנציגיהם בפרט.

עו"ד דנה אלכסנדר מהאגודה לזכויות האזרח הגישה את העתירה לבג"ץ לאחר שפניות האגודה קיבל לידי פקודות מסוימות שהיו דרושות לה לצורך טיפול שוטף בפניות האסירים, לא ענו. עו"ד אלכסנדר טענה בעתירה, כי על פי חוק "פקודת בתי הסוהר" קיימת חובה ברורה לפרסם את פקודות השירות. עוד הוסיפה עו"ד אלכסנדר, כי אף אם לא חייב החוק את נציג השירות בתי הסוהר לפרסם את הפקודות, הייתה מוטלת עליו ועל השר הממונה החובה לפרסם את הכללים והקריטריונים לפיהם הם מפעילים את סמכותם. עו"ד אלכסנדר הדגישה בעתירה, כי זכות הציבור והיחיד לקבל מידע על פעילות שלטונית הוכרה כזכות בסיסית.

בעתירה מצוין, כי בפקודות בתי הסוהר קבועות זכויותיהם של אסירים לביקורים, לחופשות, לקניית מצרכים ולטבות הנהה רבות אחרות, וכן קבועות הנסיבות בהן טבות הנהה אלה יכולות להישלל מהם והתנאים החלים על קבועות יהודיות של אסירים, כמו אסירים בטחוניים. לפיכך, נאמר בעתירה, על מנת שהאסיר יוכל לדעת למה הוא זכאי, האם יחס השירות אליו עולה בקנה אחד עם הפקודות, ואם הפקודות עצמן עומדות ב מבחן הביקורת, על הפקודות להיות גלוית לפני האסיר עצמו וכן בפני מי שהאסיר פונה אליו ליעוץ ואו לייצוג משפטי.

בעקבות העתירה סוכם הסדר בין האגודה לזכויות האזרח לבין פרקליטות המדינה, שלפיו יפורסם כל פקודות שירות בתי הסוהר, הנוגעות לזכויות וחובות של אסירים, למעט פקודות שפורסםן עלול, לפי הערכת שירות בתי הסוהר, לפגוע בביטחון המדינה, בביטחון הציבור או בטחון בית הסוהר. לפי ההסדר, האגודה תהיה רשאית לחלק על ההחלטה בדבר הסכנה בפרסום פקודות אלה, ובמקרה כזה, היוזץ המשפטי לממשלה יכריע אם אכן יש מקום למנוע את פרסום הפקודות, אם לאו.

לאחר שהות ארוכה, שבה עוכב פרסום הפקודות בטענה כי הן עוברות ערכיה ועדכו, פורסמו לבסוף, בחודשים האחרונים, כל פקודות השב"ס הנוגעות לזכויות וחובות אסירים, למעט שבעה סעיפים מתוך שלוש פקודות, אשר עוסקים בעיקר בנושאי אבטחה, שלא פורסמו מטעמי בטחון. קובץ הפקודות שפורסם כולל כאמור פקודות, העוסקות במגוון של נושאים הקשורים לזכויות וחובות אסירים, לרבות החזקת אסירים בהפרדה, הליכי משמעת, החזקת חפצים אישיים על-ידי אסירים, חופשות, קבלת מכתבים, טיפול רפואי באסירים, חינוך, תעסוקה, דת ושחרור מוקדם. קבצי הפקודות נמצאים בספריות בתי הסוהר, בספריות של פיקולטות למשפטים, ובספריות של לשכת עורכי הדין.

יש בפרסום הפקודות משום התקדמות משמעותית ביכולתם של אסירים, של נציגיהם ושל הציבור בכלל לפעול לשםירה על זכויותיהם של אסירים ועל השוויון בין אסירים.

בעקבות פרסום הפקודות, הגישה האגודה בתחילת השבוע בקשה לבג"ץ למחוק את העתירה.